

Waldemar Czachur

"Dyskurs kolonialny w Drugiej Rzeczypospolitej", Marek Arpad Kowalski, Warszawa 2010 : [recenzja]

Tekst i Dyskurs = Text und Diskurs 4, 216

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MARCIN POPRAWA (2009): *Telewizyjne debaty polityków jako przykład dyskursu publicznego*. Kraków: Universitas, 316 ss.

Praca Marcina Poprawy zatytułowana *Telewizyjne debaty polityków jako przykład dyskursu publicznego* została wydana w 2009 roku przez wydawnictwo Universitas. W książce złożonej z ośmiu rozdziałów autor próbuje odpowiedzieć na pytanie, w jakim stopniu najnowsze trendy w kulturze politycznej wpływają na sposoby zawiązywania się dyskursu publicznego. Trzy pierwsze rozdziały mają charakter teoretyczny. W pierwszym z nich podjęta zostaje próba zdefiniowania terminu dyskurs publiczny w odniesieniu do ustaleń z zakresu językoznawstwa, socjologii, lingwistyki tekstu i teorii komunikacji. Rozdział drugi to przegląd prac na temat języka polityki, w którym uwzględnione zostały tendencje rozwojowe w tej odmianie

polszczyzny po 1989 roku. Rozdział trzeci poświęcony jest teoretycznym problemom opisu języka telewizji na tle teorii komunikacji. W rozdziale czwartym, w którym rozpoczyna się część badawcza, autor analizuje strategie dyskursu stosowane przez polityków i dziennikarzy w trakcie telewizyjnych audycji publicznych. Kolejne rozdziały poświęcone są zagadnieniom autoprezentacji w telewizyjnych debatach politycznych. Całość zamyka aneks, zawierający wieloaspektowy zapis procesów konwersacyjnych wraz z deskrypcją elementów paralingwistycznych.

Kinga Zielińska (Warszawa)

MAREK ARPAD KOWALSKI (2010): *Dyskurs kolonialny w Drugiej Rzeczypospolitej*. Warszawa: Wydawnictwo DIG, 311 ss.

Celem pracy jest analiza dyskursu kolonialnego, mająca ustalić tematykę i zasięg społeczny dyskursu oraz jego znaczenie i funkcje. Autor pracy jest etnologiem, a jego praca o silnym profilu interdyscyplinarnym lokuje się na pograniczu historii i antropologii kulturowej. Instrumentem badawczym jest analiza dyskursywna, czyli – jak pisze autor – narzędzie antropologiczne. Dyskurs definiowany jest w oparciu o Malinowskiego, Foucaulta, von Dijkę jako przestrzeń „nie tyle dla uzgadniania poglądów, ile prezentacji różnych opinii na dany temat i wybór tych, które wydają się najbardziej prawdopodobne” (s. 25). Dyskurs kolonialny to zespół wypowiedzi, tekstów i opracowań dotyczących spraw kolonii, realizowany zarówno jako dyskurs elitarny (politycy, administracja, urzędy) oraz jako dyskurs popularny (stowarzyszenia społeczne i prasa).

Autor skupia się na szczegółowej analizie uczestników dyskursu: instytucje państwowe, jak sejm, senat, MSZ, wojsko, środowiska akademickie oraz instytucje społeczne, np: Liga Morska i Kolonialna, Polskie Towarzystwo Kolonialne. Do tego dochodzą periodyki i prasa. Kolejnym krokiem badawczym jest analiza treści dyskursu, zwracając przy tym uwagę na kierunki zainteresowań kolonialnych i wątki dyskursu, oraz analiza retoryki dyskursu, czyli formy argumentacji, symbole i metafory. Autor analizuje również dynamikę dyskursu, badając czy dany fakt zajmuje centralne miejsce w dyskursie czy raczej peryferyjne oraz funkcje dyskursu, zarówno elitarnego jak i popularnego oraz ich relacje.

Waldemar Czachur (Warszawa)